

نقشه راه صلح جامعه مدنی افغان نامزدان ریاست جمهوری

کابل، 10 جون 2014، گروهی از سازمان های شبکه جامعه مدنی در گزارشی که امروز منتشر شد گفته اند، خلع سلاح و خلع قدرت ملیشه های محلی، مبارزه با فساد گسترده و معافیت از مجازات در میان پولیس و قوه قضایه، حل تنش های قومی، اختلافات قبیلوی و نزاع های گروهی که به تحریک درگیری های بزرگ مسلحانه می انجامد، رعایت حقوق بشر و تأمین منصفانه کمک های انکشافی و ارایه خدمات در سراسر افغانستان برای تأمین صلح پایدار در کشور ضروری و مهم شمرده می شوند.

این گروه با ارایه نقشه راه (که ضمیمه این اعلامیه می باشد) جهت تأمین صلح پایدار در افغانستان از نامزدان ریاست جمهوری می خواهند تا این نقشه راه را در هر استراتیژی ملی برای توسعه و ثبات کشور تصویب و بگنجانند.

این گزارش 40 صفحه ای تحت عنوان "گفتگو های افغانی در مورد صلح: ایجادمبانی برای یک پروسه فراگیر صلح" که توسط شبکه ایی از 11 سازمان جامعه مدنی و کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان تهیه شده، دیدگاه 4648 تن مردان، زنان و جوانان 34 ولایت افغانستان را خلاصه نموده و در ضمن با مستند سازی شکایات و توقعات آنها راه حل هایی را برای تحقق صلح در افغانستان ارایه می دهد.

نمایندگان جامعه مدنی در زمان رونمایی این گزارش گفتند: "گفتگو های مردم ما را به عنوان جامعه مدنی افغانی قادر می سازد تا به مثابه پلی میان دولت و مردم عمل کنیم؛ یعنی از طریق گزارش سعی داریم تا صدای مردم را به گوش رئیس جمهور آینده رسانده و به افغانهای عادی بشمول زنان و مردان از همه اقصای جامعه در توسعه آینده کشور نقش اصلی بدهیم. نقشه های راه برای صلح که بر اساس دیدگاه مردم تهیه شده، تنها ضمانت واقعی از صلح پایدار در افغانستان می باشد."

بر اساس بحث های 189 گروه متمرکز، سروی دیدگاه ها و مصاحبه های افراد گوناگون از ماه اپریل 2013 تا جنوری 2014 که از سوی جامعه مدنی تدویر یافته است، همه اقصای بشمول زنان خانه، کسبه کاران، معلمین، کشاورزان، محصلین، رهبران اجتماعی و رهبران مذهبی، جوانان و اعضای پیشین مخالفین مسلح (جنگویان پیشین طالب) را در بر می گیرد، این گزارش بازتاب دهنده مشارکت و دیدگاه زنان، مردان و جوانان همه اقصای جامعه در مورد دورنمای صلح در کشور می باشد.

به گفته نمایندگان جامعه مدنی: "یافته ها و راه حل ها برای صلح که در این گزارش آمده است، نه تنها یک فراخوان برای صلح بوده بلکه می خواهد تا تلاش ها برای ایجاد صلح همه زنان، مردان و جوانان افغان از بخش های مختلف جامعه را بصورت معقول سهیم سازد. این چنین یک پروسه فراگیر نه تنها مشروعیت هرگونه تلاش برای صلح را تضمین می کند، بلکه منتج به صلح پایدار بر اساس اراده افغانها خواهد شد."

مبارزه با فساد گسترده

یکی از موضوعات مشترک در تمام گفتگو های مردم افغانستان که در این گزارش هم بصورت مفصل بازتاب یافته است، نارضایتی افغان ها از دولت به علت فساد، ضعف حاکمیت قانون و معافیت فراگیر از مجازات برای ناقضین حقوق بشر می باشد. این عوامل به مثابه محرک های عمده برای درگیری های مسلحانه تلقی می شوند. این گزارش نشان داده که فساد "راهی را برای نفوذ" فراهم ساخته و معافیت از مجازات هم حاصل مستقیم فساد در سیستم قضایی می باشد.

اشتراک کنندگان گفتگوها در ولایت دایکندی گفتند: "دولت فاسد در میان اقوام مختلف تبعیض روا می‌دارد و برای انتصاب و استخدام کارمندان هم سیستم وابسته به شایستگی و مهارت وجود ندارد. نقض سیستماتیک حقوق بشر هنوز هم جریان داشته و فقر و فرهنگ معافیت از مجازات حاصل از آن باعث اختلافات محلی می‌شود. این گونه دیدگاه‌ها در دیگر نقاط کشور نیز از سوی افغانها مطرح شده است.

زنان و مردان افغان بر لزوم بررسی قوی و متوازن جهت بهبود نظارت بر نهاد های حکومتداری محلی تأکید می‌نمایند. در این گزارش تأکید شده است که افغانها خواهان حسابدگی، شفافیت و موثریت ادارات محلی اند، زیرا در نظر آنها این ادارات برای تأمین صلح پایدار نقش محوری دارند. مردم با جدیت تمام خواهان اجرای برنامه های اصلاحات بشمول اقدامات سیاسی و غیر سیاسی جهت برکناری مسئولین فاسد، تعیین کارمندان ادارات محلی بر اساس شایستگی، و معرفی طرزالعمل های موثرتر اداری می‌باشند.

در این گزارش افغانها از دولت می‌خواهند تا کارمندان سکتور های کلیدی قضایی را بررسی نموده و با هدف مبارزه با فساد و سوء استفاده مسئولین در ادارات پولیس، لوی سارنوالی و محاکم تغییرات بیاورد.

بهبود امنیت خلع سلاح و خلع قدرت ملیشه های محلی

گفتگو های صلح افغانها به نبود حکومت در مناطق دور افتاده، نا امن و مورد مناقشه به مثابه محرک اصلی درگیری های نظامی اشاره می‌کند. این گزارش یادآور می‌شود که ناتوانی دولت برای حفظ تعداد کافی نیروهای امنیتی در بسیاری از بخش های کشور باعث طغیان مجدد طالبان و دیگر گروه های مسلح غیرقانونی بخصوص در ولایات فاریاب، هرات، جوزجان و پروان شده است.

افغانهایی که در بخش های نا امن زندگی می‌کنند، تأکید می‌نمایند که ترس ناشی از نفوذ مجدد طالبان و سطح نامناسب نیروهای امنیتی افغان باعث شده تا دولت امنیت شهروندان اش را به ملیشه های محلی بدنام بسپارد. بر اساس اظهارات مردم در ولایت کندز، این مسئله باعث ایجاد "دولت در درون دولت" شده که در آن "قانون" بصورت محلی و نه در سطح ولایتی یا ولسوالی ها اجرا می‌شود.

یکتن از رهبران محلی ولایت پروان گفت: "افراد مسلح غیر قانونی در همه جا وجود دارد. این افراد صلح نمی‌خواهند، زیرا در آنصورت قدرت خود را از دست می‌دهند. بنابراین این افراد اختلافات و درگیری در میان جوامع محلی را حفظ می‌نمایند. بدبختانه این واقعیت یک مانع جدی در برابر صلح برای مردم و اجتماعات بشمار می‌آید. تا زمانی که این گروه ها منحل نشده، صلح بصورت یک رویا باقی خواهد ماند."

این گزارش از دولت می‌خواهد تا گروه های مسلح غیرقانونی و ملیشه های طرفدار دولت را خلع سلاح نماید. به نظر افغانها این کار جهت مبارزه با نفوذ غیرقانونی دلالات قدرت محلی و جنگجویان بر سر ادارات محلی دولت بسیار مهم می‌باشد.

رسیدگی به اختلافات محلی تنظیمی و ارتباط آن با نا امنی

این گزارش تأکید می‌نماید که زنان، مردان و جوانان افغان نگران عمیق تر شدن اختلافات قومی و خصومت های تنظیمی اند که باعث نا امنی و بی ثباتی در بسیاری از بخش های کشور می‌شود. مردم می‌گویند این گونه درگیری ها بالقوه و اکثراً باعث بروز درگیری های گسترده تر میان دولت و مخالفین مسلح می‌باشد که در آن هر طرف با نا امیدی سعی به پارگیری و تقویت پایگاه قوت های خویش و جمع آوری اسلحه هستند و بخاطر شکست دادن رقبا به جمع آوری و بسیج قوت ها مبادرت می‌ورزند.

یکتن از ساکنین ولایت بلخ گفت: "در ولسوالی ما دلیل عمده جنگ، خصومت های دیرینه تنظیمی و اختلافات می‌باشد. این کار باعث شده تا مردم ما بعضی شان با ملیشه های طرفدار دولت یکجا شوند و عده دیگر با طالبان ارتباط بگیرند. در نتیجه تا حال چندین بار جنگ و درگیری صورت گرفته که باعث مرگ و جراحت خیلی ها شده است."

افغانها در سراسر کشور می گویند وفاداری های تنظیمی هنوز هم یکی از عوامل تقسیم کننده در میان مردم بشمار می آید. در سطح محلی، این گونه اختلافات اکثراً باعث شورشگری های گسترده به رهبری طالبان شده است. افغانها از دولت می خواهند تا به حل منازعات و درگیری های محلی توجه نموده و با ترویج همبستگی و مصالحه در بین مردم صلح پایدار را تضمین کند.

رشد توسعه یکسان در سراسر افغانستان، اولویت دهی تعلیم و تربیه و توانمند ساختن جوانان افغان.

این گزارش عدم پیشرفت اقتصادی و نابرابری اجتماعی را به مثابه یک محرک عمده برای بی ثباتی مشخص می نماید. فقر، پیشرفت کند و نامتوازن در همه بخش های کشور همراه با بی کاری گسترده و نابرابری در اختصاص منابع از جمله مشکلاتی اند که دولت نتوانسته طی 12 سال گذشته به آنها پاسخ دهد.

افغانها نگرانی جدی خویش را در مورد سوء استفاده، اختلاس و توزیع نابرابر کمک های انکشافی ابراز داشته اند. مردم یادآور شده اند که نبود زیرساخت های اجتماعی و خدمات مانند پل، جاده، مکتب و کلینیک های صحتی نه تنها باعث بی ثباتی دولت شده بلکه باعث مشکلات و رنج جدی میان افغانهای فقیر می گردد.

با توجه به بیکاری به ویژه به محرومیت روز افزون جوانان، این گزارش دریافته که آموزش در تأمین امنیت نقش کلیدی دارد. یک وکیل مدافع از ولایت لغمان گفت " جوانان مواد خام برای این جنگ ها بشمار می آیند. زیرا اکثر جوانان بیکار..اند، بنابراین به سادگی به جنگ استخدام می شوند." به نظر افغانها تأکید یا اهمیت به تعهد جوانان بخصوص ایجاد شغل و ابتکارات درآمدزا از اولویت های مبرم ملی برای هر دولت آینده می باشد. یکتن از رهبران محلی از ولسوالی علی آباد ولایت کندز چنین توضیح داد: " ما یک مثل داریم که می گوید ذهن آدم بیکار خانه شیطان است. معمای این مشکل بیکاری است و بیکاری دلیل عمده برای مردم بخصوص برای جوانان بیکار است تا به صفوف شورشیان بپیوندند."

یکتن از اعضای شورای محلی از ولایت هلمند با ادعای اینکه نا آمیدی و میل مردم برای توصل به خشونت بیشتر ناشی از عدم موجودیت خدمات اولیه می باشد، گفت: "کیفیت پایین تعلیم و تربیه، بیکاری، نبود خدمات اولیه مانند برق و آب برای کشاورزی و نبود حکومتداری خوب باعث جنگ و درگیری می شود." در گزارش آمده است که شکایات مشابه این، در تمام بحث در سراسر کشور مطرح گردیده است.

به نظر همه زنان، مردان و جوانان افغانستان کشت کوکنار و مبارزه بخاطر کنترل اقتصاد غیرقانونی مستقیماً به میزان بالای بیکاری و عدم فرصت های اقتصادی و فساد در درون نهاد های دولت، بی سوادی، معروض بودن جوانان به مواد مخدر و نفوذ گروه های مسلح بر جوانان آسیب پذیر و کشاورزان بیچاره ارتباط دارد.

مردم از دولت می خواهند تا هرچه فعالتر به ایجاد شغل، سرمایه گذاری در ترویج محصولات جایگزین مانند پنبه توجه نموده و در ضمن بر ایجاد مکان های آموزشی برای جوانان به مثابه راه حل جدی برای مبارزه با مشکل مواد مخدر تأکید می نمایند.

ترویج روند جامع صلح و اصلاح برنامه صلح و ادغام مجدد افغانستان

این گزارش نا امیدی مردم از روند صلح را نشان می دهد؛ دیدگاه های افراد عادی که مجبور هستند با هر نوع سازش ها بسازند و زندگی کنند، نادیده گرفته شده است و افغان ها مشروعیت افراد دخیل در پروسه صلح را به دیده شک می نگرند.

"من به پروسه فعلی صلح باور مند نیستم زیرا این پروسه توسط افرادی رهبری می شود که خود در گذشته در جنگ های داخلی سهم داشتند. در صورتی که صلح تأمین شود، این افراد چیز های زیادی برای از دست دادن دارند." این دیدگاه یکی از قوماندانان اسبق جهادی در ولایت بلخ توسط تعداد زیادی از افغان ها به شمول مردان، زنان و جوانانی که در "گفتگوی های مردم" اشتراک کردند، ابراز شد. افغان ها

روی این موضوع تاکید کردند که مجریان کنونی پروسه صلح نمی توانند طوری که لازم است، در پروسه صلح فعالیت کنند.

در این گزارش هم چنان مشخص شده است که افغان ها برنامه صلح و ادغام مجدد افغانستان را به عنوان یک پروگرام ناکام حساب می کنند. آنها نا رضایتی و خشم شان را مبنی بر عدم شمولیت در روند تطبیق این برنامه و هم چنان عدم موجودیت فعالیت های انکشافی گسترده محلی که در طرح آغازین برنامه ذکر شده پیش بینی گردیده بود، ابراز داشتند. افغان ها در این گزارش ابراز داشتند که برنامه صلح و ادغام مجدد افغانستان توسط افرادی رهبری می شود که منافع شان در ادامه جنگ نهفته است.

جنگجویان سابق طالبان که از طریق برنامه صلح و ادغام مجدد افغانستان به جامعه پیوسته اند، نیز نا رضایتی خود را از این برنامه اظهار داشته و اذعان نمودند که این برنامه در امر بر آورده ساختن تعهدات خود ناکام بوده و به آنها این احساس داده شد که مورد استعمال قرار گرفته، همکاری دراز مدت با آنها صورت نگرفته و در برابر حملات طالبان به اتهام همکاری با دولت آسیب پذیر شدند. در مجموع، افغان ها تاکید کردند آنانی که فعلاً در روند صلح دخیل هستند، توانائی تامین صلح پایدار را ندارند چرا که هیچ یک از آنان از دیدگاه و خواست های مردم عادی نمایندگی نکرده و آن را منعکس نمی سازد زیرا منافع اکثر این افراد در ادامه جنگ گره خورده است.

مردان، زنان و جوانان افغان خواهان پروسه گسترده صلح بوده تا اطمینان حاصل گردد که صلح تقاضا و خواست مشروع تمام مردم افغانستان می باشد نه فقط از سرمایه داران و دلالان قدرت. مردم هم چنان از دولت خواستند که اصلاحات بنیادی را در برنامه صلح و ادغام مجدد افغانستان روی دست گرفته تا زمینه ایجاد تهداب صلح پایدار در محل برای افغان ها فراهم شود.

حفظ و ترویج حقوق بشر و حقوق زن

در جریان "گفتگو با مردم"، افغان ها اظهار داشتند که تلاش های پیشگیرانه و هماهنگ به منظور ترویج و حفظ حقوق بشر، تقویت حاکمیت قانون، و مبارزه با فرهنگ معافیت از مجازات باید در صدر اهداف دولت، جامعه مدنی و جامعه جهانی قرار داشته باشد. اکثر اشتراک کنندگان این نشست که در مورد حقوق بشر سخنرانی کردند، خواهان افزایش تعداد و کیفیت برنامه های آگاهی دهی در مورد حقوق بشر شدند تا جامعه با حقوق بشر و حقوق زن آشنائی حاصل نموده و این ارزش ها را سازگار با جامعه و فرهنگ افغانی بدانند.

اعضای یک نهاد جامعه مدنی چنین اظهار داشت: "صلح و ثبات صرف زمانی در افغانستان تامین می گردد که تمام ریشه های جنگ که کشور ما را برای چندین سال ویران کرده است، به گونه کامل و به اساس راه حل های که در طرح ما برای صلح در نظر گرفته شده، مرفوع شود. ما از نامزدان ریاست جمهوری می خواهیم تا راه حل ها و طرح ما جهت نیل به صلح پایدار را در اقدامات شان به منظور تامین ثبات و رفاه برای تمام مردم افغانستان در نظر گیرند."

یادداشت به ویراستار

1. متن کامل گزارش به زبان های دری، پشتو و انگلیسی را می توان از وب سایت (صفحه انترنتی) ذیل به دست آورد:

www.sanayee.org.af

www.cshrn.af

www.aihrc.org.af

www.acsf.af

www.afghanwomennetwork.af

2. "گفتگوی افغان ها" برای صلح ابتکاری است که در آن مردم عادی افغانستان نظریات شان را از طریق بحث های جامع در مورد دور نمای صلح، مصالحه، امنیت، انکشاف اقتصادی، حقوق بشر، و حاکمیت قانون ابراز می دارند. هدف "گفتگوی افغان ها" توانمند ساختن افغان های عادی از

طریق ارتقای سطح آگاهی آنها در مورد پروسه های صلح و مصالحه و از مجرای حصول اطمینان از این امر می باشد که مشکلات، نگرانی ها و خواست های مشروع شان توسط پالیسی سازان شنیده شده، مورد رسیدگی قرار گرفته، و در تمام پروسه ها و پلان ها برای دستیابی به صلح پایدار در افغانستان در نظر گرفته می شود.

3. کمیتهء نظارت فعالیت گفتگوی افغان ها را رهبری می کند و اعضای این کمیته متشکل از نهاد های ذیل می باشند: کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان؛ انجمن نهاد های جامعه مدنی؛ شبکه جامعه مدنی و حقوق بشر افغانستان؛ اتحادیه ملی کارگران افغانستان؛ سازمان حقوق بشر و حفظ محیط زیست افغانستان؛ شبکه زنان افغان؛ مرکز انکشاف مهارت های زنان افغان؛ سازمان اجتماعی و فرهنگی جوانان افغان؛ مرکز انکشاف جامعه مدنی؛ موسسه انکشافی سنائی؛ گروه هماهنگی عدالت انتقالی و کمیته اشتراک سیاسی زنان.

4. مرحله I "گفتگوی افغان ها" شامل 78 بحث متمرکز گروهی بوده که در 31 ولایت از 34 ولایت افغانستان و با اشتراک 1526 تن افغان اعم از مردان، زنان و جوانان از گروه های قومی مختلف و دارای سابقه اقتصادی-اجتماعی متفاوت بر گزار گردید. یافته های مرحله I در ماه دسامبر 2011 میلادی در قالب گزارش جامع تحت عنوان "گفتگوی مردم افغان در مورد صلح، گذاشتن تهداب برای روند جامع صلح" نشر شد. مرحله II "گفتگوی افغان ها" در ماه اپریل 2013 تدویر یافت. همانند مرحله I، مرحله II به هدف ترویج روند جامع، شفاف و حساسه صلح از طریق کسب نظریات مردم در مورد مسیر آینده کشور شان تطبیق شد. جامعه مدنی افغانستان 4648 تن اعم از مردان، زنان و جوانان (اشتراک 67 فیصد مرد و 33 فیصد زن در بحث های جامع متمرکز گروهی) را در مرحله II "گفتگوی افغان ها" به منظور تهیه طرح های محلی برای صلح شامل ساخت. تا اکنون، به تعداد 30 طرح تکمیل شده اند. در جریان هر دو مرحله، بیش از 6000 افغان به شمول مردان، زنان و جوانان در "گفتگوی مردم افغانستان" در مورد صلح اشتراک نموده اند.

نقشه راه 10 ماده پی مردم افغانستان برای صلح

(i) ارتقای نهاد های پاسخگوی دولتی

- فساد گسترده میان نهاد های محلی دولت (پولیس، بخش تحقیق، قضا) و پارلمان، مستلزم ارزیابی و حساب دهی قوی تر برای ارتقای بهتر نظارت این نهاد هامیباشد.
- ضرور است تا بر نامه های اصلاحی به شمول تدابیر مستقل غیر سیاسی روی دست گرفته شوند تا مسوولین فاسد دولتی سبکدوش گردیده، برنامه های آموزشی و ظرفیت سازی را برای حکومت محلی ارتقا بخشیده، تقرر شفاف مبتنی بر شایستگی در ادارات محلی را با اولویت بخشیدن به کاندیدا های مشروع ولایات ایکه در آن جا ها وظایف قرار دارند، تضمین کرده و راهکار های جامع اداره را معرفی نماید.
- یک نظام کار مبتنی بر مجازات و مکافات که طی آن کار های خوب مسوولین تقدیر گردد و و آنهایکه به فساد مبادرت ورزند سرزنش شوند باید به شناسایی گرفته شود.

(ii) استحکام بخشیدن نهاد های امنیتی

- رسایی محدود دولت به مثابه یک از عوامل عمده فقدان حاکمیت و عدم توانایی آن در حل مسالمت آمیز منازعات محلی در سر تاسر قلمرو دولت نگرینسته شد. افغانها در کل به پیشرفت های حاصله در زمینه تقویت و اصلاحات نیرو های امنیتی افغان اذعان نموده و از میزان بلند اعتماد بالای اردوی ملی افغان گذارش دادند. هرچند افغانها مکرراً شکایات شان در مورد برخورد های تخطی گرایانه بشمول خشونت های شدید حقوق بشری پولیس ملی، پولیس محلی و ملیشه های طرفدار دولت را یاد آوری کردند.
- برای ایجاد نیرو های امنیتی مسئول و دموکراتیک، گفتگوی مردم افغانستان، ایجاد و توسعه ماموریت های نهاد های امنیتی افغان را پیشنهاد می کند.
- افغانها از ضرورت تداوم تقویت بین المللی برای مسلکی ساختن نیرو های امنیتی پاسخگو برای مردم حمایت نموده بر نیازمندی استمرار تقویت و همکاری در تجهیز و آموزش نیرو های امنیتی افغان اصرار نمودند تا توانمندی ایرا که برای نگهداشت امنیت پس از خروج نیرو های خارجی بعد از ختم 2014 حیاتی دیده می شود تقویت نمایند.
- برای بنای اعتماد بر نیرو های ملی امنیتی افغان، مردم ایجاد یک میکانیزم نظارتی بابازتوانمند سازی مجتمعات محلی را پیشنهاد کردند تا آنها را به گذارش دهی تخطی های حقوق بشری توسط نیرو های ملی امنیتی افغان، توأم با اعمال غیر قانونی شان تحت پیگرد و مجازات قرار دهد.

(iii) خلع سلاح و خلع قدرت نمودن گروپ های مسلح غیر قانونی و سایر ملیشه های طرفدار حکومت

- افغانها بر دستور العملی تا کید ورزیدند که بر نفوذ قانون شکنان محلی و جنگ سالاران در سرتاسر نهاد های محلی حکومت پایان بخشد. مردم قاطعانه اظهار کردند که این کار در چرخشی ثبات و صلح را در مستوای ولسوالی تقویت خواهد کرد. افغانها در سرتاسر مملکت از راه اندازی دو باره برنامه خلع سلاح گروپ های مسلح غیر قانونی که در جنوری 2005 توسط دولت آغاز گردید و در مارچ 2011 خاتمه یافت قویاً یاد آوری نمودند.
- افغانها تا کید ورزیدند که کشت و زرع تریاک کوکنار، قاچاق مواد مخدر و اخذی های غیر قانونی توسط قاچاقبران مواد مخدر باعث تداوم و ابقاء منازعه در بسیاری بخش ها گردیده است. مردم بیان داشتند که عواید بدست آمده از زرع، پروسس و قاچاق مواد تریاک کوکنار و همچنان از معنادین مواد مخدر، مستقیماً گروپ های اغتشاش گر و ملیشه های محلی را سود می رساند. مردم این گروپ ها را بنا بر همکاری مستقیم شان در زمینه بی ثبات سازی و نا امن سازی مناطق دور دست که اقتصاد نا مشروع در آنجا رونق دارد محکوم نمودند.

- افغانستان حکومت را فرا خواندند که قلع و قمع نمودن تجارت مواد مخدر غیر قانونی و عواید ناشی از آن را با جا بجا نمودن استراتژی یک نیرو های امنیتی افغان در ساحات ایکه تجارت مواد مخدر رونق دارد به منظور محدود ساختن فعالیت های اغتشاش گران و نا توان سازی گروه های مسلح غیر قانونی، در اولویت قرار دهد.

(iv) ارتقای حقوق بشر، حاکمیت قانون و مبارزه با معافیت

- افغانستان قویاً از این امر طرفداری نمودند که دولت و جامعه بین المللی باید گام های عملی ای را بردارند تا امنیت و مصئونیت مردم ملکی در جریان عملیات های ضد اغتشاش تضمین گردیده و حقوق بشری ابتدایی آنها را در زمینه حمایت کند. افغانستان در مستحق بودن شان بر اینکه دارای نهاد های قوی حاکمیت قانون، شفاف، حساسه و موثر باشند و باید نقطه پایان به میراث معافیت در افغانستان گذاشته شود، خیلی اصرار داشتند.
- اکثریت کلیه افغانها یکبارگی در گفتگو شرکت داشتند، پیشنهاد کردند که اصلاحات در سیستم تنفیذ قانون و قضا حتماً باید در مرکز هر گونه سعی و تلاش برای ایجاد صلح پایدار باقی بماند. آنها پیشنهاد کردند که کارنامه های پرسونل کلیدی بخش عدلی باید بررسی گردیده، قوانین جامع و تغییرات در اصول رفتاری به هدف مبارزه با فساد و سوء استفاده از قدرت در بخش نهاد های عدلی توأم با نظارت کافی، انکشاف یافته و تطبیق گردد تا از استقلالیت نهاد های عدلی اطمینان حاصل شود.

(v) ارتقای حقوق زنان و نقش آنان در اعمار صلح

- در سرتاسر کشور مردم از دولت و جامعه بین المللی بطور عاجل خواستند تا تدابیر ای را بمنظور پایان بخشیدن به اثرات نا گوار رسم و رواج های زجر دهنده عنعنوی بر علیه حقوق زنان اتخاذ نماید و برای زنان فرصت دهد تا در تمام ابتکارات اعمار صلح به معنی درست آن مشارکت ورزند.
- افغانها از دولت خواستند تا بطور فعالانه برای آگاهی دهی پیرامون عرف و عنعنات زجر دهنده بر علیه زنان و دختران، در همه مجتمعات انسانی کار نموده و نیز سعی نماید تا قانون منع خشونت علیه زنان مصوب سال 2009 را بطور کامل تطبیق نماید. بسیاری افغانها با این موافق بودند که میگفتند: " ما حتماً نباید اجازه دهیم که حقوق زنان یا حقوق بشر قربانی گردد" (به حیث بخشی از هر نوع تلاش برای نایل شدن به صلح).

(vi) توانمند سازی جوانان از طریق فراهم سازی فرصت های شغلی و تقویت نظام آموزشی

- افغانها با نگرانی زیاد خاطر نشان ساختند که طالبان و سایر گروه های مسلح میتوانند به اسانی جوانان شیفته را که برای کار یا معنی درست آن تلاش میکنند، در غیر آن استخدام کنند. مردم بر ضرورت مراکز آموزش مهارت های مسلکی و برنامه های بزرگ اشتغال زایی به شمول افزایش سرمایه گذاری در ساختمان پروژه های انکشافی که مستلزم منابع بشری اند اصرار نمودند.
- افغانها اعم از مردان، زنان و جوانان اصرار داشتند که نیاز است تا دولت نظام بهتر و موثر تر آموزشی را برای جوانان ایجاد نماید که شامل محتوای کافی و دروس با کیفیت باشد. افغانها تصریح نمودند که انکشاف زیربنایی آموزش کمک خواهد کرد تا دانش آموزان بیشتری را در بر گیرد.
- افغانها از دولت خواستند تا برای باز گشایی مکاتب دخترانه در آن تعداد ولسوالی هاییکه موجودیت گروه های مسلح حق آموزش دختران افغان را از آنها سلب کرده است مصرانه تلاش نماید.
- اطمینان حاصل نمودن از بهبود کیفیت آموزش که مستلزم ظرفیت سازی معلمان و تصویب کریکولم مدرن بشمول ساینس و تکنولوژی که برای همه سطوح متعلمین به ویژه برای ظرفیت سازی دانش آموزان مناسب باشد نیز یاد آوری گردید.

(vii) تحقق متساویانه انکشاف اجتماعی اقتصادی

- تمام افغانها از پیشرفت های محسوس اجتماعی اقتصادی یاد آوری نمودند، منجمله از تلاش های متوازن برای تقویت نظام آموزشی، فراهم سازی فرصت های شغلی و اطمینان حاصل نمودن از دسترسی به انکشاف متوازن به مثابه موضوع مهم برای رسیدن به صلح پایدار. اکثریت افغانها بشمول مردان، زنان و جوانان تاکید ورزیدند که با وجود برخی پیشرفت های واضح، دست آورد ها به مقایسه ملیارد ها دالر ایکه کمک کننده گان طی دوازده سال گذشته به افغانستان مصرف کرده اند برابر نمی باشد. پیشرفت نه تنها باید به معیار کمیت خدمات سنجش گردد مانند تعداد مکاتب و شفاخانه های اعمار شده بلکه باید به کیفیت این خدمات مورد انتقاد نیز پرداخته شود.
- افغانها تاکید داشتند که فراهم سازی زمینه های اشتغال برای جوانان باید در دستور کار قرار گیرد.
- افغانها یاد آور شدند که دوام فقدان انکشاف متوازن و پایدار تاثیر شدیدی را بالای جوانان آسیب پذیر و دهقانان بی بضاعت که دو بخش مهم جامعه اند را از طریق اثرگذاری سطح بلند بیکاری و فقدان فرصت ها، بیسوادی، قلیت آماده گی برای اعتیاد به مواد مخدر و قاچاق مواد مخدر در برخی ولایات معین استراتیژیک به بار آورده است. آنها از دولت خواستند که به طور جدی در زمینه فراهم سازی اشتغال ترکیز نموده و نیز بر انکشاف سرمایه گذاری در تسهیلات آموزشی برای جوانان به مثابه راه هایی بازدارنده مشکلات تاکید نمودند.
- افغانها همچنان یاد آوری نمودند که قسمت زیاد منازعات عمومی، معمولاً از اثر مسایلی ناشی از دسترسی نا متوازن به کمک های انکشافی بروز می نماید. مردم روشنی انداختند که تمام شهروندان افغان بدون در نظر گرفتن علایق قومی، روابط سیاسی، روابط با دولت، موقعیت جغرافیایی و یا هم موجودیت منازعه در ساحات شان، با هم برابر بوده و باید از بر نامه های کمک های انکشافی بطور یکسان سود ببرند. افغانها در سرتاسر کشور برای بکار گرفتن ارزیابی کشور شمول جهت نظارت نمودن بر پروژه های انکشافی به حیث یک راهیکه موثریت کمک های انکشافی را ارتقا می بخشد، اصرار داشتند.
- در مجموع افغانها چندین پیشنهاد اساسی را برای اینکه چگونه در مناطق آنها به انکشاف پایدار می توان رسید مطرح نمودند. با در نظر داشت خصوصیت اراضی بسیاری ولایات افغانستان، تعدادی از اشتراک کننده گان گفتگو بیان داشتند که کمک های انکشافی باید بسوی ساختمان بند های آبی برق متمرکز گردد آنچه که بنا بر بیان آنها میتواند در مبارزه با خشک سالی، فراهم سازی اشتغال و ذخیره مداوم انرژی برای ولایات شان آنها را کمک نماید.

(viii) اطمینان حاصل نمودن از همه شمول بودن پروسه صلح

- افغانها ی عادی از طریق برنامه گفتگو قاطعانه تاکید داشتند که اطمینان حاصل نمودن از مشارکت وسیع در پروسه صلح و آشتی ملی بشمول مردان، زنان، اقلیت های قومی، جامعه مدنی و به ویژه جوانان در مرکزیت موفقیت این پروسه قرار دارد. مردم باور دارند که افزایش مشارکت این افشار اجتماع میتواند همه شمول بودن و مالکیت محلی این پروسه را به نحو بهتر تضمین کند.
- بسیاری از افغانها نگرانی شان را از عدم تشویق شدن جوانان بخاطر مشارکت آنها در حکومت محلی که به عقیده آنها صلح را مخدوش می سازد، ابراز داشتند. با معرفی برنامه های تشویقی برای جوانان از طریق بر گزیدن پالیسی ها ایکه جوانان را هدف قرار دهد میتوان به مشارکت وسیعتر جوانان نایل گردید.

(ix) تقویت میکانیزم های محلی حل منازعات

- شرکت کنندگان یادآوری کردند که افغانها از فرهنگ قوی برای رسیدگی به منازعات و اختلافات محلی توسط شوراهای مردمی (جرگه و شوری) برخوردارند. آنها عموماً معتقد بودند که استفاده از این میکانیسم محلی حل اختلاف به روشی که منافع مردم، به شمول زنان و گروه های اقلیت، تقویت شود، می تواند به عنوان یک فضای سیاسی و اجتماعی که در آن مردم عادی بتوانند با همدیگر و نیز با طرفهای منازعه در یک گفتگوی سازنده برای صلح تماس بگیرند، عمل نماید.
- تعدادی از افغانها هشدار دادند که جرگه ها و شوراهای نباید به عنوان حکم محکمه در موارد تخطی های جدی حقوق بشری، عمل کنند.